
**Vakantiekampen zijn een
ervaring voor het leven.
'Alles wat flinke jongelui,
die buiten genieten willen,
kunnen wenschen'**

Vakantiekampen, begonnen om de weerbaarheid van de jeugd te vergroten, zijn niet meer weg te denken. „Het is een ervaring voor het leven.”



Uit het archief van de zeilkampen van Vinea Domini

Asing Walthaus • 19 juli 2023,
07:27 • [Dorpen](#)

Het is voor ouders met veel geld, het is voor ouders met weinig geld: het vakantiekamp. Hun kinderen zijn ze een week, of twee, kwijt. Die leren zeilen, hutten bouwen, voetballen, omgaan met paarden en pony's, nieuwe omgevingen verkennen. En houden er, wie kan het voorspellen, goede herinneringen en ook nog een relatie aan over.

‘De samenleving met anderen dan de leden van het eigen gezin is een uitstekende voorbereiding voor de samenleving in de maatschappij’, schreef de *Leeuwarder Courant* meer dan een eeuw geleden. ‘Zij wekt zin voor orde en regel, naast het besef dat ook met de mensen en rechten van anderen rekening moet worden gehouden.’

‘Algehele tuchteloosheid’

In die tijd (1910) was een vakantiekamp nog iets nieuws. De Vereniging Volkswaerbaarheid, die Nederland sterker wilde maken op militair gebied, organiseerde ze jaarlijks in het Gooi, voor jongens van een jaar of 15 van het gymnasium, de hbs en soortgelijke scholen. De vereniging maakte zich zorgen over de stadse jeugd, die zich niet meer zou kunnen

redden, en over de 'algehele tuchteloosheid'.

'Ze doen gymnastiek, openluchtspel, wandel- en rijwieltochten en bovendien worden enkele oefeningen in de wapenhandel gehouden voor hen, die zich daarvoor hebben aangemeld', meldde een andere krant. Met wapenhandel wordt bekwaamheid met wapens bedoeld.

'Alles wat flinke jongelui, die buiten genieten willen, kunnen wenschen.' Deelname was een gulden (is nu 45 cent) per dag. 'Meer dan onder de hoede van vader en moeder, wordt hier levensgereedheid opgedaan door den omgang met vreemde karakters, door zelfhulp enz.'

Later organiseerden andere clubs ook dit soort kampen met loffelijke idealen. Elke zuil zijn eigen cluppie, lijkt het. Beroemd was de socialistische Arbeiders Jeugd Centrale. Die AJC bestaat niet meer, de kampen op de Veluwe zijn er nog wel, gratis voor kinderen of kleinkinderen van FNV-leden. Deze zomer zit het alweer vol.



Vakantiespel Ooststellingwerf in 2010 Foto: LC/Jan de Vries

Zeilkampen van de pater

Na de Tweede Wereldoorlog begon de katholieke organisatie Vinea

Domini (wijngaard van de heer) met jeugdkampen. In 1959 kwamen daar de zeilkampen bij, opgezet door pater Amatus van Straaten uit Witmarsum.

De geschiedenis van die zeilkampen werd vorig jaar in een iepenloftspul op de Blauhúster Pollen verteld. Daar bleek hoe mensen die er vroeger hadden gezeild of gewerkt de herinnering koesterden. „Het was net een soort reünie”, zegt regisseur Wouter Daane. „Er is ook nog een echte reünie gehouden. Het leefde ontzettend, hoor. Ik werd er zelfs op de sportschool op aangesproken.”

Ondoorzichtige wereld

De wereld van de jeugdvakantiekampen is een ondoorzichtige. Een korte zoektocht naar zeilkampen in Friesland levert flink wat hits op. Ze prijzen zichzelf allemaal aan. Maar hoe weet je waar je moet zijn? Waarop moet je kiezen? Hoe weet je of het toezicht er goed is? Wat ze doen als je kind heimwee krijgt?

Een behulpzaam overzicht is er niet. Merk Fryslân, de toeristische organisatie van de provincie, houdt over jeugdkampen geen gegevens bij. Zeilscholen.nl, een ambitieuze poging om een organisatie op poten te zetten met verschillende zeilscholen, strandde negen jaar geleden in een faillissement.

Vineasten

Keurmerk Kindervakanties uit Utrecht noemt zich ‘het enige onafhankelijke keurmerk voor kindervakanties in Nederland’. Het kost geld om zo’n keurmerk te krijgen en veel organisaties zijn er niet bij aangesloten. Vinea is dat wel, die landelijk en internationaal werkt, en ook in Friesland een grote aanbieder is.

Dit jaar zeilen er zo’n duizend kinderen en jongeren op een bij Vinea aangesloten zeilschool (in Friesland en in Zeeland). Dat is ongeveer evenveel als vorig jaar, en er is nog wat ruimte over. Woordvoerder Tom

Winter: „Er is wel een nieuwe trend in het boeken. Dat gebeurt of heel vroeg in het jaar, tussen januari en maart, of juist heel laat, vanaf mei. Daartussen zit een dip.”

Zo'n iepenloftspul, zorgt dat een jaar later voor nieuwe klanten? „Nee”, zegt Winter. „Het was door en voor Vineasten (oud-deelnemers, red.) georganiseerd. En hun kinderen gingen al vaak bij ons op kamp. Dus we hebben daar geen piek in gezien qua aanmeldingen.”

‘Niet op vakantie’

„Wij zien weer meer families die niet op vakantie gaan, omdat ze het niet kunnen betalen”, zegt Ilona van Veen, van het bestuur van Vakantiespel Ooststellingwerf.

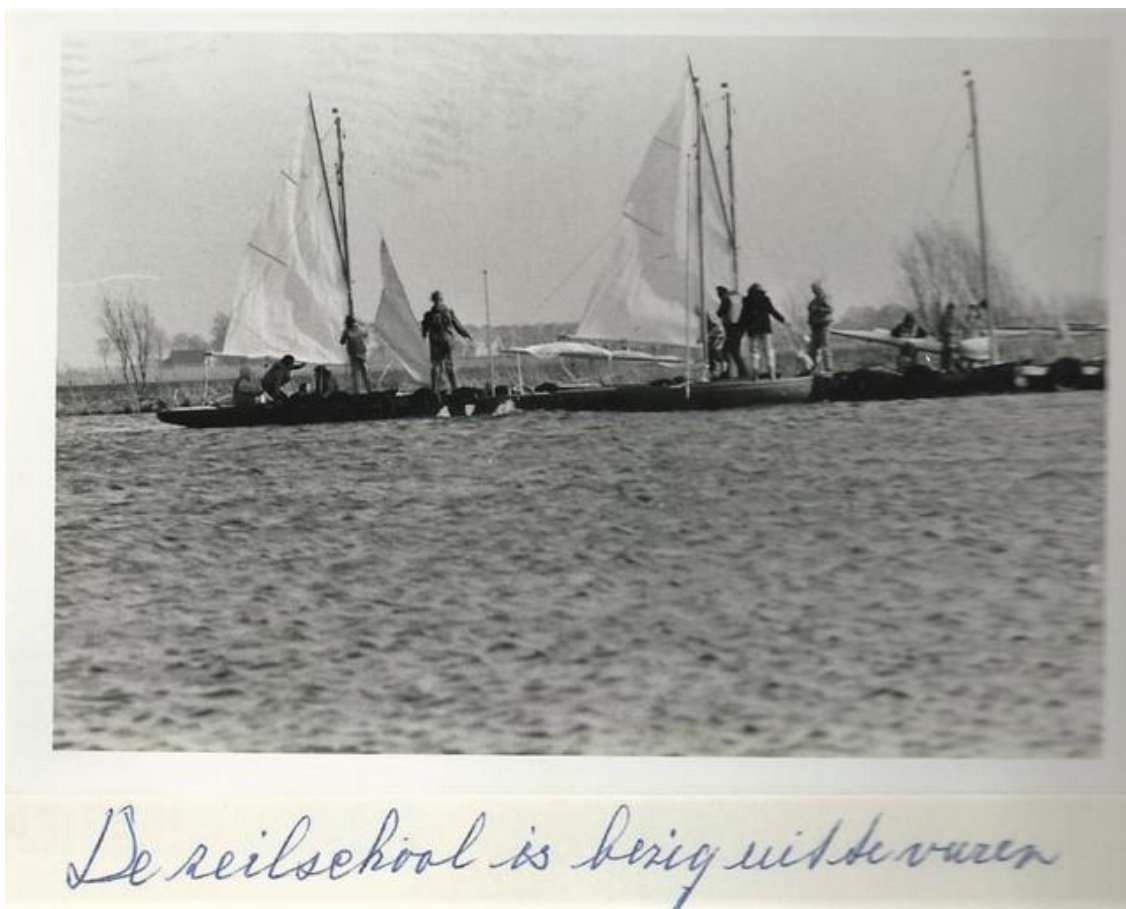
Dat is een heel ander soort vakantiecamp. Volgende week begint het: vijf dagen worden kinderen uit Waskemeer, Haulerwijk, Haule, Donkerbroek en Oosterwolde ‘s morgens opgehaald en ‘s avonds teruggebracht. De week daarop zijn de kinderen uit de andere dorpen aan de beurt: elke week ravotten er zo'n 175 in de bossen bij Appelscha. Dit jaar wordt het voor de 64ste keer georganiseerd.

Het Vakantiespel Ooststellingwerf is ooit bedacht als vermaak voor kinderen uit armere gezinnen, en uit gezinnen waar de ouders het ‘s zomers druk hadden. „We zien dat wel een beetje terugkomen, dat mensen niet op vakantie gaan omdat ze het niet kunnen betalen”, vertelt Van Veen. „Het vakantiespel is dan nog steeds een mooie gelegenheid om toch wat mee te maken.”

De gemeente vindt dat ook en geeft al jaren subsidie, zodat deelname de ouders nu rond de 23 euro per kind kost. Zulke steun aan vakantievermaak bestaat in meer Friese gemeenten.

In Ooststellingwerf is geld dus niet het probleem, maar iets anders. „Vroeger was het drie weken”, vertelt Van Veen. „Het wordt steeds lastiger om mensen te vinden die leider willen worden. Die zijn wel twee

weken van hun vakantie kwijt om bij ons vrijwilligerswerk te doen, terwijl ze ook centen kunnen verdienen met een bijbaantje. Maar bij ons doen ze iets op dat een ervaring voor het leven is.”



Uit het archief van de zeilkampen van Vinea Domini
